

TERRA LIBERA

ČASOPIS HLÁSÍCÍ SE K TRADICI LAISSEZ FAIRE

květen 2002 / ročník 3

Svátek demokracie

David Lipka

Tak opět slavíme svátek. A není to svátek ledajaký, vždyť na další si budeme muset počkat celé čtyři roky. Již proto by bylo neodpuštělné nechat jej bez povšimnutí. Kdo je oslavencem? Žádný Petr nebo Pavel, nýbrž sama demokracie. Není-li vám jasné, kam se chodí oslavenci blahopřát, pak vezte, že za plentu – demokracie je bytost éterická, a tak ji nesmíme vyplašit. Pokud namítáte, že nemáte čas a že nemíníte trávit drahocenné hodiny vymyšlením gratulace, nezoufejte, již je pro vás předtištěna – jmenuje se volební program. Na vás pak zůstává, abyste z pestré škály možností zvolili ten kolektiv autorů (odborně se nazývající politická strana), jehož óda na demokracii vás nejvíce zaujala. Pro kvalifikované rozhodnutí nesmíte dát na zmatečná umělecká jména jednotlivých stran, která z těžko vystopovatelných příčin často obsahují vznešená, avšak s obsahem ani žánrem (obvykle sci-fi nebo horor) nesouvisejících slova jako svoboda, společnost či křesťanství. Ta strana, jejíž jméno napsané na tzv. volebním lístku zaplní nejvíce tzv. volebních uren, nakonec vyhrává čtyřletý zájezd do zemí neomezených možností, tzv. parlamentu.

A nyní jsme měli v úmyslu pobavit vážené čtenáře úryvkem z prací těch autorů, kteří ve své úporné snaze vymyslet co nejabsurdnější tvrzení dosáhli nefalšovaného mistrovství. Jenže nám nějak není do smíchu. Přepadá nás neblahé tušení, že oni to snad myslí vážně, čímž oslava na první pohled recesistického svátku získává trpkou příchut.

Posuďte sami. Můžeme se smát nad volebními programy, jejichž hlavní náplní je připomenout „právo státu“ na polovinu každoročně vámi vytvořeného bohatství? Jde vám z toho mráz po zádech? A co přesvědčování ze strany politiků, že je tento lup „spravedlivý“ za podmínky, že se všem vezme stejně, a „efektivní“ v případě, kdy je člověk oloupen nikoli postupně a po troškách, ale naráz a pořádně? Nerozumíte? Nevíte, že člověk, byv oloupen, je na tom lépe, neboť tímto aktem získá věci, po nichž alespoň ve skrytu duše touží a které by jinak zůstaly mimo jeho dosah? Ne, to opravdu není žert. Přejde vám to vše jaksi neskutečné? Ale to je jenom zahřívací kolo!

Skutečným vrcholem je bezelstnost,

(pokračování na straně 2)

Demokracie: Bůh, který selhal

Hans-Hermann Hoppe

Teorie a historie

Na nejobecnější úrovni se ve své nejnovější knize snažím ukázat, jak nepostradatelná je teorie pro správné pochopení historie. Historie, tj. sled událostí následujících v čase, je „slepá“. Neříká nám nic o příčinách a následcích. Lze souhlasit například s tím, že feudální Evropa byla chudá, monarchistická Evropa bohatší a demokratická Evropa je ještě bohatší, nebo že Spojené státy 19. století s nízkými daněmi a malým množstvím státních regulací byly chudé, zatímco současné Spojené státy, které mají daně vysoké a mají spoustu státních regulací, jsou bohaté. Byla ale Evropa chudá kvůli feudalismu a zbohatla kvůli monarchistickému či demokratickému zřízení? Nebo tomu bylo navzdory monarchii a demokracii? Nebo spolu tyto věci nesouvisí?

Podobně také vyvstává otázka, zda jsou současné Spojené státy bohatší kvůli vyšším daním a více státním regulacím, nebo jim navzdory? Byly by tedy Spojené státy bohatší v případě, že by daně a množství státních regulací zůstalo na úrovni 19. století? Historik jako historik na tyto otázky nemůže najít odpovědi a ani množství nahromaděných statistických údajů a jejich zpracování na této skutečnosti nic nezmění. Každý sled empirických událostí je slučitelný s jakýmkoli množstvím vzájemně neslučitelných výkladů.

Abychom mohli o těchto neslučitelných výkladech historie učinit nějaký závěr, potřebujeme teorii. Pod pojmem teorie rozumím tvrzení, jehož platnost nezávisí na další zkušenosti, ale lze jej potvrdit a priori. Tím neříkám, že se člověk může při formulaci teoretických tvrzení bez zkušeností zcela obejít. Tvrdím však, že i v případě, kdy je zkušenost nezbytná, přesahuje teoretický poznatek logicky konkrétní historickou zkušenost a dosahuje dále. Teoretická tvrzení se týkají nutných skutečností a vztahů, a jsou proto z tohoto důvodu o nemožnostech. Historická zkušenost tedy může teorii ilustrovat. Tato zkušenost však nemůže nějaký teorém ani potvrdit, ani jej vyvrátit.

Rakouská škola

Ekonomická a politická teorie, obzvláště ta, jež je označovaná za rakouskou školu, je bohatou zásobárnou takovýchto tvrzení. Například: větší množství zboží je preferováno před množstvím menším téhož zboží, výrobce musí předcházet spotřebě, co člověk spotřebuje v současnosti nemůže být spotřebováno znovu v budoucnosti, ceny stanovené pod tržní úrovní povedou k přetrvávajícímu nedostatku, bez soukromého vlastnictví výrobních faktorů nebudou existovat jejich ceny a bez cen výrobních faktorů není možné nákladové účetnictví, nárůst nabídky papírových peněz nemůže zvětšit celkové bohatství společnosti, ale povede pouze k přerozdělení existujícího bohatství, monopol (nemožnost svobodného vstupu do odvětví) povede k vyšším cenám a nižší kvalitě výrobku než konkurence, žádnou věc nebo část věci nemůže v daný okamžik vylučně vlastnit více než jeden subjekt, demokracie (většinové hlasování) a soukromé vlastnictví nejsou slučitelné.

Teorie nemůže samozřejmě historii nahradit, ale bez přesného pochopení teorie se mylné výklady historických dat stanou nevyhnutelnými. Tak například skvělý historik Carroll Quigley tvrdí, že vynález bankovníctví s částečnými rezervami byl hlavní příčinou nevídaného nárůstu bohatství spojeného s průmyslovou revolucí a nesčetně historiků spojuje hospodářský rozvrát socialismu sovětského typu s neexistencí demokracie.

Z pohledu teorie musí být tyto výklady kategoricky odmítnuty. Nárůst nabídky papírových peněz nemůže vést k větší prosperitě, ale pouze k redistribuci bohatství. K prudkému nárůstu bohatství v průběhu průmyslové revoluce došlo navzdory existenci bankovníctví s částečnými rezervami. Podobně také nemůže být neexistence demokracie odpovědná za ekonomický rozvrát socialismu. Ten je způsoben neexistencí soukromého vlastnictví výrobních prostředků. „Vyučovaná historie“ je plná takovýchto omylů. Teorie nám umožňuje vyloučit určité interpretace historie,

nou nevídaného nárůstu bohatství spojeného s průmyslovou revolucí a nesčetně historiků spojuje hospodářský rozvrát socialismu sovětského typu s neexistencí demokracie.

(pokračování na straně 2)

Svátek demokracie

(pokračování ze strany 1)

s jakou „obhájci státnosti tak těžce vybojované našimi předky“ k svému řemeslu přistupují. Kdeže, běhat po lese a chytat své oběti! Dnes se předpokládá, že člověk svého místně příslušného lapku v jeho úředních hodinách sám vyhledá, vyčísí, jak přispěl k blahobytu ostatních, zastydí se, uvědomí si, že stejně neví, jak s penězi správně naložit, a s úsměvem na rtech odevzdá většínu bohatství, které v potu tváře za rok vyprodukoval. Říkáte skandál? Trefné.

Nestoudnost politiků však dostoupila takové míry, že mimo vše uvedené ještě očekávají, že budou svými oběťmi do úřadů dokonce dosazeni. A nečekají jen tiše a stydlivě v koutě, ale halasně nám to všude připomínají. Zastavují nás na ulicích, vysmívají se nám z plakátů a zaplňují svými¹ letáky naše poštovní schránky. Že tohle už přesahuje všechny meze? Že nemáte slov? Že hru zvolte si svého lapku hrát opravdu nebudete?

Máte na to plné právo. Přesto uvažte tuto námitku. Není ignorování voleb známkou pouhého egoismu, extremismu, přehnaného individualismu a kdo ví čeho ještě? Není snad starost o obec hodnotou nejvyšší? Neměl pravdu již Aristotelés, který ve své *Politice* napsal: „Jest tedy zřejmo, že obec jest útvarem přirozeným a že člověk jest bytostí přirozeně určená pro život v obci, a že ten, kdo od přirozenosti a nejenom náhodou žije mimo obec, jest bytostí buď špatnou anebo lepší než člověk... Neboť takový člověk jest podle své přirozenosti chtivý války, ježto již žije osaměle jako zaběhlý kamínek ve hře.“ Není potom opravdu jediný, který se vzdá své účasti na správě věcí

veřejných, pouhé divoké zvíře?

To je dost možné a v žádném případě postoj takového člověka neobhajujeme. Neúčast ve volbách nicméně neznačí neochotu žít ve společnosti, ani není projevem pasivity vůči osudu našich bližních. Právě naopak! To, že člověk bojkotuje volby, je také volbou a je třeba to vytrvale zdůrazňovat. Lidská bytost není osel k smrti váhající nad dvěma stejnými kupkami sena. Svobodné rozhodnutí neúčastnit se demokratického hlasování lze chápat jako demonstraci neochoty podílet se na hře, kde jsou všichni tak trochu zločinci i oběťmi a kde skutečná možnost výběru není o nic bohatší než pro zmiňovaného osla.

Ještě jednou pro politiky: Neochota podílet se na násilném ovládnutí životů ostatních neznamená lhostejnost k otázkám společenského soužití, ale pravý opak. Je to volba *společnosti* jako dobrovolné kooperace mezi lidmi.

Jedna věc se nám zdá být nad slunce jasnější. Tím, že odevzdáme hlas lidem, kteří se ze strachu, že jsou společensky zcela nepotřební, spoléhají na násilí při prosazování vlastních cílů, neprokážeme své obci dobrou službu. Politika v dnešním smyslu slova nemá se skutečnou péčí o obec pranic společného. Spíše je jejím popřením. Pohrdá totiž lidmi, kteří slouží svým bližním a plní jejich přání. Mstí se těm, kterých si ostatní cení. Potírá jednotlivce, kteří mají úctu k právu, a přeje těm, kdo nemají svědomí.

Lze najít návod k nápravě tohoto stavu věcí v programech politických stran? Ušetřete svůj vzácný čas. Jak jsme naznači-

li, nic takového tam není a být nemůže. Politika se stala zoologií, skutečná lidská volba spojená s mravní odpovědností v ní získala groteskní a nedůstojnou podobu katalyzátoru závisti a nepřejícnosti. Politici vědomi si toho, že nedokáží poskytnout lidem chléb, dali jim alespoň hru. Hru čerpající sílu z nejtemnějších stránek lidské osobnosti.

Ačkoli to nemusí být na první pohled patrné, každý člověk stojí v čase voleb před skutečnou volbou. Na jedné straně se mu nabízí přízemními pudů a násilím živěná politická moc, na straně druhé pak na svobodě a úctě k právu založené společenské soužití. Nenechme si proto ujít příležitost demonstrovat pohrdání násilím a hloupostí a oslavme den voleb skutečnou péčí o své bližní. Vyrábějme, obchodujme, pomáháme ostatním. Otázku, zda bude naše „společnost“ hrubá a sobecká či zda bude respektovat lidskou důstojnost a pomáhat slabým, za nás nevyřeší žádní politici, i kdyby byli andělé. O to méně pak ti skuteční z masa a kostí.

Přestože by bylo bláhové očekávat, že lze zcela vymýtit násilí a lidskou malost, jedno může udělat každý z nás. Může vytrvale ukazovat, jaké jednání je skrz naskrz nemravné, a ignorovat ty, kdo se ho dopouštějí. Nenechme se proto vmanipulovat do postavení, kdy máme rozhodovat mezi velkým a větším zlem. Tam pak neexistuje správná volba a i slušný člověk se stává z oběti zločincem. Závisí pouze a výhradně na nás, zda takovou situaci připustíme. Nezapomínejme, že politici mají jen takovou moc, kterou jim sami dáme.

¹ Zde jsme si dovolili trochu nadsázky. Samozřejmě víme, že politik nemá nic svého, ale pouze to, co někomu zcizil.

Demokracie: Bůh, který selhal

(pokračování ze strany 1)

označit je za nemožné a neslučitelné s podstatou věci. Zároveň nám umožňuje označit některé jiné věci za historicky možné, i když jsou prozatím nevyzkoušené.

Revizionistická historie

Patrně zajímavější však asi bude skutečnost, že díky základním poznatkům z ekonomické a politické teorie ve své knize provádím revizionistickou rekonstrukci moderní historie Západu: popisují vzestup absolutních monarchistických států z nestátních feudálních řádů, přeměnu západního světa ze států monarchistických ve státy demokratické, která započala Francouzskou revolucí a byla ukončena v podstatě s koncem 1. světové války, až nakonec poukazují na vzestup Spojených států do pozice „celosvětového impéria“. Neokonzervativní autoři jako např. Francis Fukuyama vykládají tento vývoj jako rozvoj civilizace a triumf západní a americké demokracie a její globalizace (která učinila svět bezpečným pro demokracii) a označují jej za „Konec dějin“.

Mýtus č. 1

Mé teoretické vysvětlení tohoto procesu je však zcela odlišné a spočívá ve vyvrácení tří historických mýtů. Prvním a nejzávažnějším mýtem je mýtus, jež tvrdí, že vznik států z předcházejícího bezstátního pořádku vedl k následnému ekonomickému a civilizačnímu rozkvětu. Teorie nám však ve skutečnosti říká, že k veškerému rozkvětu, jenž nastal, došlo navzdory, a nikoli kvůli, existenci instituce státu.

Stát se většinou definuje jako subjekt, který má v důsledku donucení teritoriální monopol na konečné rozhodování sporů (jurisdikci) a na uvalení daní. Z definice tedy trpí každý stát bez ohledu na svou konkrétní podobu vadami jak etickými tak ekonomickými. Každý monopolista je „špatný“ z pohledu spotřebitelů. Pod pojmem monopol rozumíme nemožnost volného vstupu na určitý trh: pouze subjekt A smí produkovat výrobek X.

Každý monopol je pro spotřebitele „špatný“, protože v situaci, kdy je chráněn před vstupem potenciálních konkurentů na trh,

bude cena jeho výrobku vyšší a kvalita jeho výrobku horší než při možnosti volného vstupu. Je dále zjevné, že monopolista obdařen mocí být konečnou instancí při řešení sporů je obzvláště špatný. Zatímco ostatní monopolisté vyrábějí podřadné zboží, monopolistický soudce, krom toho, že produkuje podřadné zboží, produkuje zlo, neboť je nejen tím, kdo má poslední slovo při řešení sporů týkajících se jiných, má tuto moc i v případě vlastních sporů. Z toho plyne, že místo, aby se monopolistický soudce mající poslední slovo snažil předcházet a řešit spory, bude spory způsobovat a vyvolávat, aby je poté mohl rozhodnout ve svůj vlastní prospěch.

Monopolního soudce s takovýmto postavením by nejen nikdo nepřijal, ale nikdy by nikdo nesouhlasil s ustanovením, které umožňuje tomuto soudci určit si jednostranně cenu, kterou lidé musí za jeho „služby“ platit. Lze očekávat, že takovýto monopolista bude spotřebovávat stále více zdrojů (daňových příjmů) a dodávat stále méně kvalitních služeb a páchat více zla. Nejedná se totiž

o systém, který by mohl vést k obraně, ale systém vedoucí k útlaku a vykořisťování. Výsledkem existence státu proto není mírová spolupráce a společenský řád, ale konflikt, vyvolávané spory, agrese, útlak a způsobovaná chudoba, tj. decivilizace. Právě toto nám ukazuje pohled do historie státu. Jedná se především a hlavně o historii nesčetných milionů nevinných obětí státu.

Mýtus č. 2

Druhý mýtus se týká historického přechodu od absolutních monarchií k demokratickým státům. Neokonzervativci nejen vykládají tento vývoj jako pokrok, ale vládně dokonce téměř úplný souhlas s tím, že demokracie představuje oproti monarchii krok vpřed a že je příčinou ekonomického a morálního rozkvětu. Tento výklad je podivný ve světle skutečnosti, že demokracie byla zdrojem každé podoby socialismu: (evropského) demokratického socialismu, (amerického) liberalismu a neokonzervatismu, stejně jako mezinárodního (sovětského) socialismu, (italského) fašismu a nacionálního (nacistického) socialismu. Mnohem důležitější je ale skutečnost, že teorie stojí v rozporu s tímto výkladem: zatímco jak monarchie, tak také demokracie jsou vadné státní režimy, demokracie je horší než monarchie.

V teoretické rovině znamená přechod od monarchie k demokracii zhruba řečeno nahrazení dědičného monopolního „vlastníka“ (knížete nebo krále) dočasnými a vyměnitelnými monopolními „správci“ (prezidenty, premiéry a členy parlamentu). Jak králové, tak i prezidenti budou produkovat zlo, avšak jelikož král monopol „vlastní“ a může jej prodat či odkázat, bude se zajímat o vliv svých činností na kapitálovou hodnotu. Jelikož je král majitelem zásoby kapitálu na „svém“ území, bude relativně více uvažovat v dlouhodobém horizontu. Aby dokázal udržet či zvýšit hodnotu svého majetku, bude se uchýlovat k vykořisťování jen málo a vždy po důkladné kalkulaci. Oproti tomu dočasný a vyměnitelný demokratický správce zemi nevlastní, ale dokud je v úřadě, může ji využívat ke svému obohacení. Vlastní její běžné užití, ale nikoli její kapitálovou hodnotu. Tato skutečnost vykořisťování neodstraní. Učiní jej ale krátkozratším (orientovaným na přítomnost, tj. zkrátí časový horizont uvažování) a nebrajícím v potas náklady a výnosy, a bude proto k němu docházet bez ohledu na dopady na hodnotu kapitálové zásoby.

K přednostem demokracie nemůže patřit ani to, že je umožněn volný vstup do pozic ve státním aparátu (zatímco v monarchii je tento vstup závislý na rozhodnutí krále). Naopak. Konkurence je dobrá pouze při produkci užitečných věcí (goods). Konkurence v produkování zla (bads) dobrá není. Jedná se o naprosté zlo. Králové, kteří se na své posty dostávají kvůli svému původu (tj. narozením) mohou být neškodní diletanty nebo ctihodní mužové (a jsou-li „pomatení“, budou skryti do ústraní nebo v případě nutnosti zabíti blízkými příbuznými, jimž záleží na majetcích držících panovníckým rodem). V příkrém protikladu je v důsledku výběru vládců pomocí lidového hlasování téměř ne-

možné, aby se neškodný či ctihodný člověk kdy dostal do vysokých pozic. Prezidenti a premiéry získávají své posty v důsledku toho, že jsou schopni efektivně oslovit masy jako bezzásadoví demagogové. Demokracie tedy v podstatě zajišťuje, že do vysokých vládních funkcí se dostanou pouze nebezpeční lidé.

Demokracie vede především k tomu, že podporuje nárůst společenské míry časové preference (orientace na současnost) neboli „zdejší“ společnosti. Způsobuje neustálé zvyšování daní, dává vzniknout papírovým penězům a jejich inflaci, vytváří neustálý nárůst legislativy a trvalý nárůst „veřejného“ dluhu. Zároveň demokracie vede k nižším úsporám, zvyšování právní nejistoty, morální-

mu relativismu, nezákonnosti a zločinu. Kromě toho je demokracie nástrojem ke konfiskaci bohatství a příjmu a jejich redistribuci. Její součástí je legislativní „zabrání“ majetku jedněch (těch, co něco vlastní) a „rozdání“ tohoto majetku druhým (těm, co věci nevlastní). A jelikož lze předpokládat, že se přerozděluje něco hodnotného, něco, čeho majetní mají příliš a nemajetní příliš málo, každé takové přerozdělování způsobuje, že se systematicky snižuje motivace něco hodnotného mít či něco hodnotného vytvářet. Jinými slovy řečeno, množství lidí, kteří nejsou až tak dobří, a vlastností, zvyků a chování, jež až tak dobré nejsou, se zvýší, což znamená, že kvalita života v takové společnosti se bude zhoršovat.

Legislativní okénko aneb veřejné zakázky

Zavedení režimu zadávání veřejných zakázek se zdá být jako takové čímsi rozumným a správným. Dokud to ovšem nevezme do ruky „stát blahobytu“, „sociální stát“ či jakou předzřívku pro naši situaci nejlépe zvolit.

V čem by mohla ona „rozumnost“ spočívat. Zřejmě v tom, že když ve státě zůstane nezbytně něco málo státního majetku, tak se úředníkům státu zabrání, aby libovolně zadávali péči o státní majetek spřáteleným firmám a za podmínek nevýhodných pro stát. Přisuzujeme-li tedy určité *ratio* veřejným zakázkám, tam kde jde o státní majetek, pak musíme zdůraznit, že předpokládáme, že takového majetku je co nejméně. Dále, a to snad není ani třeba zdůrazňovat, musíme říci, že veřejné zakázky nemají vůbec místo tam, kde jde o majetek soukromý, kde tedy na straně objednatele stojí soukromý subjekt. Toto se zdá být vcelku banalitou.

Že ani tuto triviálnost naše legislativa neakceptuje, o tom nás přesvědčí zákon č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek. Kromě státních úřadů a jiných veřejných subjektů se totiž vztahuje i na případy vyložené soukromých vlastníků. Máte lanovku, přístav, letiště, malou vodní elektrárnu, či snad dráhu? Šup s vámi do jednoho pytle se státními úřady. Máte totiž „přirozený monopol“, mohl byste draho nakupovat a pak by váš přirozený monopol draho fakturoval služby našim občanům. Blaho zákona (zákona, jehož text je téměř nesrozumitelný) se vztahuje i na vás.

Nicméně sám stát to má někdy při zadávání státních zakázek těžké. Skoro to nejde, někdy to spěchá, jsou zde vyšší zájmy, zasloužilí kamarádi atd. A tak si stát sám sobě ulevuje a dává si v zákoně celkem 11 výjimek, kdy zákon nemusí úředník dodržet a může zakázku zadat jako normálně, třeba svým kamarádům.

Kdyby snad 11 výjimek nestačilo, jsou zde ještě výjimky, kdy vláda může rozhodnout sama o tom, že se zakázka zadá „zjednodušeně“. Nejhezčí na tom je, že nemusí jít ani o „vyšší zájem“, prostě jen tak si vláda rozhodne, že se zákon nepoužije. Hezky to máme zařízené.

Do 1. 5. 2000 na tom vláda byla špatně, sice měla oprávnění zákon trochu vyřadit ze hry, ale oprávnění slabé, nemohla si jen tak vybrat, komu zakázku zadá. Po novele k tomuto datu je na tom vláda už dobře. Zatímco kdejaký majitel malé vodní elektrárny by měl otevřít zákon a luštit jeho nesrozumitelná ustanovení, kdykoliv si chce koupit třeba auto, vláda si může udělit výjimku, jak si zamane.

Ustanovení § 50 odst. 1 písm. a) zákona po zmiňované novele dává vládě možnost rozhodnout o zadání veřejné zakázky na základě „výzvy jednomu zájemci“. Jinak interpretováno: „hele řeknem Frantovi, bejval to dobrej kluk a teď má firmu, tak ať si na státním trochu pomůže“.

Je moc zajímavé zalistovat ve stránkách usnesení vlády a porovnávat jejich data s datem nabytí účinnosti novely.

Zjišťujeme tak totiž, že již před nabytím účinnosti tehdejší novely vláda schvalovala zadávání tak, aby byla po nabytí účinnosti novely zakázka zadána výzvou jednomu zájemci. Konkrétně šlo takto o zadání veřejné zakázky na dodávku 46 tisíc pistolí, jejich příslušenství a pouzder dle usnesení vlády 338/2000 z 3. 4. 2000. Prostě se počkalo na 1. 5. 2000, na účinnost novely.

Po schválení novely nastupuje doslova lavina schvalovacích postupů dle § 50 odst. 1 písm. a). Tedy postupů, kdy se zpravidla státním úřadům dovoluje zadat zakázku na základě výzvy jedinému zájemci.

Pokusíme-li se vyčísřit případy, kdy vláda takto rozhodla, docházíme téměř ke 40 případům, kdy vláda sama sobě, či jiným veřejným subjektům, umožnila zadat zakázku bez výběrového řízení. Bohužel nám usnesení vlády přímo neodhalí částky, o kolik veřejných prostředků celkem jde. Zkuste ale odhadovat alespoň řád. Najdeme zde totiž oblíbený případ výstavby dálnice D47, výběry poradců pro privatizaci, zmíněné pistole, nákupy mobilních telefonů, poskytování úvěru pro FNM i služby právníků a auditorů.

Co je tedy skutečným motivem zákona o zadávání veřejných zakázek a jeho změn, je nyní poněkud jasnější.

JUDr. Miroslav SYLLA, advokát

V neposlední řadě představuje demokracie zásadní změnu při vedení válek. Jelikož králové i prezidenti mohou externalizovat náklady vlastních výbojů na druhé (skrze daně), budou vést výboje a války „abnormálně“ často. Válka, kterou vedou králové, má ale obyčejně povahu sporu o dědictví (vlastnictví). Cíl této války je hmatatelný a teritoriálně omezený: jde o získání kontroly nad nějakým kusem nemovitostí a jejich obyvateli. K dosažení tohoto cíle je v jeho zájmu rozlišovat mezi bojovníky (nepřáteli a cíli útoku) a ne-bojovníky a jejich majetkem (který není předmětem války a není ničen). Demokracie přeměnila omezené války králů ve války neomezené. Motivy války se staly motivy ideologickými – demokracie, svoboda, civilizace, humanita. Tyto cíle jsou nehmataelné a neuchopitelné: ideologická „konverze“ poražených, které předchází jejich „bezpodmínečná“ kapitulace (která z důvodu, že si člověk nikdy nemůže být jistý upřímností této konverze, může vyžadovat použití takových prostředků, jako je masové vraždění civilistů). Rozlišení na bojovníky a nebojovníky se zamtlžuje a v demokracii nakonec mizí. Zapojení mas do války (povinná služba v armádě a lidové válečné demonstrace) stejně jako „průvodní škody“ se stávají součástí válečné strategie.

Mýtus č. 3

Třetí mýtus je představován vírou, že neexistuje žádná alternativa k demokraciím založených na přerozdělování ve stylu Spojených států. I na tomto místě nám teorie ukazuje opak. Tato víra je zaprvé mylná proto, že moderní stát blahobytu není „stabilním“ ekonomickým systémem. Je předurčen k rozkladu svou vlastní parazitickou vahou, stejně jako se před desetiletím zhroutil socialismus ruského typu. Důležitější ovšem je, že existuje ekonomicky stabilní alternativa demokracii. Označujeme tuto alternativu jako „přirozený řád“.

Zatímco státy své občany odzbrojují, aby je mohly s menšími obtížemi okrádat (a tím je činí také zranitelnějšími vůči kriminálním a teroristickým útokům), přirozený řád se vyznačuje tím, že obyvatelstvo je ozbrojené. Tento rys je podporován pojišťovacími agenturami, které hrají v přirozeném stavu klíčovou úlohu při poskytování bezpečnosti a obrany. Pojišťovatelé podporují vlastnictví zbraní nabídkou nižšího pojistného klientům, kteří zbraně vlastní (a umějí je používat). Pojišťovatelé jsou ze své podstaty „obránnými“ agenturami. Pouze „náhodně“, a nikoli vyprovokované útoky jsou předmětem pojištění. Agresori a provokatéři nebudou nacházet pojišťovatele a budou tedy slabí. Jelikož pojišťovatelé musí své klienty v případě, že utrpí újmu, odškodnit, budou se neustále snažit předcházet agresii zločinců, budou usilovat o navrácení odcizeného majetku a zatčení těch, co jsou za poškození odpovědní.

Navíc platí, že vztah mezi pojišťovatelem a klientem je smluvní povahy. Pravidla hry jsou po vzájemné dohodě pevně stanovena. Pojišťovatel nemůže „vršit novou legislativu“ nebo se rozhodnout a jednostranně změnit podmínky smlouvy. Chce-li pojišťovatel přilá-

kat nové zákazníky, kteří budou ochotni dobrovolně zaplatit, musí především ve smlouvě nabídnout předem dohodnuté způsoby řešení možných sporů nejen mezi svými klienty navzájem, ale obzvláště mezi svými a klienty ostatních pojišťovatelů. Jediným způsobem, jak lze takoveto spory uspokojivě řešit, je, že se pojišťovatel smluvně zaváže podřídit se arbitráži nezávislé třetí strany. Ovšem ne každá arbitráž je možná. Pojišťovatelé, kteří se dostali do sporu, se musí shodnout na arbitrovi nebo arbitrážní agentuře. Aby ovšem existovala možnost shody mezi pojišťovateli, musí arbitři dodat produkt (zákonnou proceduru a řádné rozhodnutí), který představuje nejširší možný souhlas týkající se morálnosti rozhodnutí, jehož jsou pojišťovatelé a jejich klienti schopni. Narozdíl od situace při existenci státu se vyznačuje přirozený řád zákony, které jsou stabilní a předvídatelné, a vyšší zákonnou harmonií.

Pojišťovací agentury dále podporují rozvoj dalšího „bezpečnostního prvku“. Státy nejenže své občany tím, že jim sebraly zbraně, odzbrojily, ale demokratické státy také své občany prostřednictvím antidiskriminačního zákonodárství, affirmative action a ostatních multikulturních politik zbavili práva vyloučit nechtěné sousedy a podporují politiky nucené integrace. V přirozeném řádu je právo vyloučit nechtěné osoby neodmyslitelnou součástí konceptu soukromého vlastnictví a je vyhrazeno vlastníkům soukromého majetku.

Jelikož v přirozeném řádu existují tlaky na snížení nákladů dodávané bezpečnosti a zlepšení její kvality, je pro něj typická vyšší diskriminace, segregace, prostorová separace, unikulturalismus (kulturní homogenita), exkluzivita a vylučování. Kromě toho platí, že zatímco státy podkopávají zprostředkující společenské instituce (rodiny, domácnosti, církve, spolky, komunity a kluby) a tomu odpovídající strukturu společnosti s přirozenými společenskými vrstvami a autoritami, aby posílily svou vlastní moc ve vztahu k rovným a izolovaným jednotlivcům, přirozený řád je z principu nerovnostářský: „elitářský“, „hierarchický“, „vlastnický“, „patriarchální“ a „autoritářský“ a jeho stabilita závisí ve značné míře právě na existenci sebevědomé přirozené (tj. dobrovolně uznané) aristokracie.

Strategie

V závěru knihy jsou diskutovány strategické otázky a problémy. Jakým způsobem by z demokracie mohl vzejít přirozený řád? Vysvětlují, jakou úlohu při legitimizaci a delegitimizaci státní moci hrají myšlenky, intelektuálové, elity a veřejné mínění. Obzvláště se zabývám významem secese (a rozšířením nezávislých politických jednotek), která představuje důležitý krok k dosažení cíle – nastolení přirozeného řádu, a vysvětlují, jakým způsobem správně privatizovat „znárodněný“ a „veřejný“ majetek.

Knihy staví na myšlenkách, které se v průběhu 90. let snažily rozvinout libertarianismus tím, že abstraktní libertariánsku teorii ukotví historicky, sociologicky a kulturně. Tím vznikl myšlenkový směr, který je označován za paleo-libertarianismus (který stojí

v příkrém rozporu k levicovému-protikulturnímu-libertarianismu a konzervatismu, ať již v jeho „nové“ studeno a horkoválečnické – podobě či v podobě „neo“-konzervatismu). Tyto myšlenky byly poprvé zveřejňovány v Rothbard-Rockwell Report a nyní na stránkách lewrockwell.com. Těto knihy předcházejí knihy v paleo-libertariánské tradici: *The Cost of War, Reassessing the Presidency* a *The Irrepressible Rothbard. Demokracie: Bůh, který selhal* je mým pokusem definovat a dát podobu paleolibertariánskému hnutí.

Přeložil Josef Šíma.

Ostatní práce profesora Hoppeho v českém jazyce: „Soukromé poskytování obrany“ v Šíma, Josef (ed.): *Právo a obrana jako zboží na trhu*, Liberální institut, 1999.

„O mylech klasického liberalismu“ v Boaz, David: *Liberalismus v teorii a politice*, Liberální institut, 2002, dodatek.

Množství anglických textů lze najít na www.HansHoppe.com

TERRA LIBERA

je vydávána společností TERRA LIBERA.

Kontaktní adresa:

TL, c/o Liberální institut,
Spálená 51, 110 00 Praha 1
E-mail: TL@libinst.cz

Její vydávání není povoleno ani schváleno žádnou státní institucí.

Letní univerzita liberálních studií 23. - 29. 6. 2002, Jindřichův Hradec

Přihlášky na 7. ročník úspěšného vzdělávacího projektu Liberálního institutu určeného vysokoškolským studentům a ostatním zájemcům o myšlenky liberalismu lze najít spolu s dalšími informacemi na

www.libinst.cz

Hlavním zahraničním řečníkem bude americký historik Dr. Robert Higgs, který je mimo jiné autorem slavné knihy *Crisis and Leviathan: Critical Episodes in the Growth of American Government*.

Solut@on[®]
internet na vaší straně

Internet Vám pomůže
zvítězit.

My Vám pomůžeme
s Internetem.

Provozovna společnosti:
Na Křivíně 1, 140 00 Praha 4

Telefon: 61 00 94 00
Peugas +420-605-229389
Eurotel +420-602-767756
Fax: 61 00 94 24
E-mail: info@2s.cz
<http://www.2s.cz>